

MATEMATIČNI KOLOKVIJI

Dinastiji Bernoulli & Gruber: primerjava matematičnih dosežkov in presežkov

Stanislav Južnič
Univerza v Oklahomi, ZDA

Več generacij Bernoullijev nas je naučilo infinitezimalnega računa in hidrodinamike. Generacija Gruberjev pa je vodila ljubljansko, romunsko, češko in rusko matematično izobraževanje za Jurija Vego, kopale prekope, modelirala ladje. Baselčani Bernoulliji so prav radi prevzemali dobro plačane petrograjske službe, G. Gruber pa prav tako. Vendar so Bernoulliji cikali izključno na najvišje matematične akademske položaje, Gruberji pa so jih kaj radi kombinirali s politiko in umetnostjo. Jezuitsko izobraževanje je njega dni temeljilo na geometriji, izogibajoč se infinitezimalnemu računu, kar je bila cokla, ki je mučila celo R. Boškovića, šolanega v Rimu. Gabrijel Gruber je nad četrto stoletja poučeval matematične vede na višjih ljubljanskih študijih, brat Tobija mu je pomagal pri matematičnem načrtovanju plovbe od Dunaja do Črnega morja, najmlajši brat Anton Gruber pa je bil poldrugo desetletje profesor matematike na višjih študijih v Ljubljani. Gabrijel Gruber je kot jezuitski general z uporabo matematike visoko prekosil celo najvplivnejše funkcije, do katerih bi se lahko dokopali Bernoulliji. G. Gruber je tako tlakoval pot domala pol stoletja mlajšemu Augustinu-Louisu Cauchyju kot najbolj desnemu med konservativnimi matematiki med Cauchyjevim dveletnim bivanjem sredi Slovencev v tedaj kraljevi Gorici.

Četrtek 7. maj 2026, 15:30

Fakulteta za matematiko in fiziko

Jadranska 21, predavalnica 2.02

Vabljeni vsi prijatelji matematike.

Predavanju sledi druženje ob prigrizkih.